

**Αρχική σελίδα>Τα δικαιώματά σας>Εναγόμενοι (ποινική διαδικασία)****Εναγόμενοι (ποινική διαδικασία)****Κύπρος****Περίληψη της ποινικής διαδικασίας**

Ακολουθεί περίληψη των συνήθων σταδίων της ποινικής διαδικασίας:

Ένα πρόσωπο που θεωρείται ύποπτο για συμμετοχή σε αδίκημα μπορεί να ανακριθεί από την αστυνομία. Η αστυνομία είναι υπεύθυνη για τη διερεύνηση των αδικημάτων.

Ο ύποπτος μπορεί να συλληφθεί βάσει δικαστικού εντάλματος, με εξαίρεση την περίπτωση αυτόφωρων αδικημάτων.

Πριν από την ανάκριση από την αστυνομία, ο ύποπτος πρέπει να ενημερωθεί για το δικαίωμα επικοινωνίας με δικηγόρο και πρέπει να του επιστηθεί η προσοχή στις δηλώσεις του.

Εάν στο τέλος της διερεύνησης προκύπτουν ενοχοποιητικά στοιχεία κατά του υπόπτου, η αστυνομία του απαγγέλλει επίσημα κατηγορίες. Σε υποθέσεις σοβαρών αδικημάτων, η απόφαση άσκησης δίωξης λαμβάνεται από τον Γενικό Εισαγγελέα. Η εξουσία της αστυνομίας τελεί πάντοτε υπό τη γενική εποπτεία του Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος, βάσει του Συντάγματος, έχει την εξουσία να κινεί, να διεξάγει, να επιλαμβάνεται και να συνεχίζει ή διακόπτει οποιαδήποτε ποινική διαδικασία.

Η αστυνομία υποβάλλει το κατηγορητήριο, στο οποίο περιγράφονται τα αδικήματα, σε επαρχιακό δικαστή για έγκριση. Εφόσον εγκριθεί, ο κατηγορούμενος κλητεύεται να εμφανισθεί ενώπιον του δικαστηρίου σε συγκεκριμένη ημερομηνία.

Ανάλογα με τη βαρύτητά τους, οι ποινικές υποθέσεις μπορούν να εκδικασθούν: α) με συνοπτική διαδικασία από έναν δικαστή του επαρχιακού δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου διαπράχθηκε το αδίκημα, β) κατόπιν παραπομπής από τον Γενικό Εισαγγελέα, από το Κακουργιοδικείο απαρτιζόμενο από τρεις επαρχιακούς δικαστές υπό την προεδρία του προέδρου επαρχιακού δικαστηρίου.

Στη συνοπτική διαδικασία, την ημέρα κλήτευσής του στο δικαστήριο, ο κατηγορούμενος απαντά στις κατηγορίες δηλώνοντας εάν είναι ένοχος ή αθώος. Στις υποθέσεις που εκδικάζονται από το Κακουργιοδικείο, κατά την ορισμένη ημερομηνία διενεργείται προκαταρκτική εξέταση ενώπιον δικαστή επαρχιακού δικαστηρίου. Η προκαταρκτική εξέταση μπορεί να μην διεξαχθεί, εάν ο Γενικός Εισαγγελέας βεβαιώνει ότι δεν είναι αναγκαία. Η πρακτική σήμερα είναι να μην διενεργείται προκαταρκτική εξέταση.

Το θύμα ενός αδικήματος έχει το δικαίωμα να υποβάλει μήνυση.

Ο Γενικός Εισαγγελέας έχει τη συνολική ευθύνη για τις ποινικές διώξεις, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος διακοπής της δίωξης.

Στην Κύπρο δεν διεξάγονται δίκες με ενόρκους.

Εάν κατόπιν αιτήματος, το δικαστήριο κρίνει ότι ο κατηγορούμενος είναι ανίκανος να δηλώσει ενοχή ή αθωότητα λόγω διανοητικής διαταραχής ή άλλης ανικανότητας, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να υποβληθεί σε θεραπεία σε κατάλληλο ίδρυμα.

Ο κατηγορούμενος μπορεί να εγείρει προκαταρκτικές αντιρρήσεις στις κατηγορίες επικαλούμενος: α) την απουσία καθ' ύλη ή κατά τόπο αρμοδιότητας, β) την προηγούμενη αθώωση ή καταδίκη του για την (τις) ίδια (-ες) πράξη (-εις), γ) την απονομή χάριτος για τα αδικήματα, δ) την έλλειψη πληρότητας ή την επανάληψη των κατηγοριών.

Το ίδιο κατηγορητήριο μπορεί να αφορά περισσότερα πρόσωπα για συναφή αξιόποινη συμπεριφορά. Εάν αυτό θεωρηθεί άδικο, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τον επιμερισμό των κατηγοριών για τους σκοπούς της δίκης.

Η δίκη ξεκινά με τα αποδεικτικά στοιχεία της κατηγορούσας αρχής. Στο τέλος της παρουσίασης των στοιχείων της κατηγορούσας αρχής, το δικαστήριο καθορίζει κατά πόσον στοιχειοθετείται υπόθεση στην οποία ο κατηγορούμενος πρέπει να απαντήσει. Εάν ναι, ο κατηγορούμενος κλητεύεται από το δικαστήριο να παρουσιάσει την υπεράσπισή του και ενημερώνεται για το δικαίωμα του να μην μιλήσει ή να προβεί σε ανώμοτη δήλωση από το εδώλιο ή να καταθέσει ενόρκως. Ο κατηγορούμενος μπορεί ανά πάσα να προσκομίσει στοιχεία για την υπεράσπισή του. Κανένα αρνητικό συμπέρασμα δεν μπορεί να εξαχθεί από την άσκηση του δικαιώματος σιωπής. Μετά την παρουσίαση των στοιχείων της υπεράσπισης, οι διάδικοι προβαίνουν στις τελικές τους αγορεύσεις και το δικαστήριο εκδίδει την απόφασή του.

Όλοι οι μάρτυρες που καταθέτουν ενόρκως στο δικαστήριο πρέπει να υποβάλλονται σε αντεξέταση.

Η διαδικασία της δίκης πρέπει να τηρεί τους κανόνες της δίκης. Το τεκμήριο της αθωότητας ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια της δίκης. Το βάρος της απόδειξης φέρει ανά πάσα στιγμή η κατηγορούσα αρχή. Εάν στο τέλος της δίκης το δικαστήριο δεν είναι βέβαιο πέραν κάθε εύλογης αμφιβολίας για την ενοχή του κατηγορουμένου, οφείλει να τον απαλλάξει.

Εάν ο κατηγορούμενος καταδικασθεί, ακολουθεί η διαδικασία απαγγελίας της ποινής.

Λεπτομέρειες σχετικά με όλα τα στάδια της διαδικασίας και σχετικά με τα δικαιώματά σας περιέχονται στα ενημερωτικά δελτία. Οι παρούσες πληροφορίες δεν υποκαθιστούν τις νομικές συμβουλές και προορίζονται μόνον για καθοδήγηση.

**Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

Σημειώνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν διαδραματίζει κανέναν ρόλο στις ποινικές διαδικασίες στα κράτη μέλη και δεν μπορεί να σας βοηθήσει σε περίπτωση που έχετε κάποια καταγγελία. Στα παρόντα ενημερωτικά δελτία περιέχονται πληροφορίες σχετικά με το πώς και πού μπορείτε να υποβάλετε την καταγγελία σας.

**Για τις πληροφορίες που χρειάζεστε, ανατρέξτε στους παρακάτω συνδέσμους**

[Τα δικαιώματά μου κατά τη διάρκεια της έρευνας](#)

[Τα δικαιώματά μου κατά τη διάρκεια της δίκης](#)

[Τα δικαιώματά μου μετά τη δίκη](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 11/03/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

**Τα δικαιώματά μου κατά τη διάρκεια της έρευνας**

**A. Αν είμαι αλλοδαπός, επηρεάζεται η έρευνα;**

Όχι.

**B. Ποια είναι τα στάδια της έρευνας;**

**i. Στάδιο συλλογής αποδεικτικών στοιχείων/Εξουσία των διενεργούντων την έρευνα**

Κάθε ανακριτής δύναται να απαιτήσει από οποιοδήποτε πρόσωπο, το οποίο αυτός έχει λόγο να θεωρεί ενήμερο των γεγονότων ή περιστατικών του ποινικού αδικήματος για το οποίο διεξάγει. ανακρίσεις, να παραστεί σε τέτοιο τόπο και χρόνο ως ο ανακριτής ήθελε εύλογα ορίσει για το σκοπό εξέτασης και λήψης κατάθεσης από αυτό σε σχέση με το ποινικό αδίκημα.

**ii. Αστυνομική Κράτηση**

Πρόσωπο, το οποίο συλλαμβάνεται και κρατείται, δικαιούται να ζητήσει όπως χορηγηθεί εγκαίρως στο ίδιο ή το δικηγόρο του πρόσβαση στα ουσιαστικά έγγραφα, που είναι σχετικά με τη συγκεκριμένη υπόθεση και βρίσκονται στην κατοχή της κατηγορούσας αρχής και τα οποία είναι απαραίτητα για την αποτελεσματική αμφισβήτηση της νομιμότητας της σύλληψης και της κράτησής του.

«ουσιώδη έγγραφα» θεωρούνται το αντίγραφο του εντάλματος σύλληψης και κράτησης και το αντίγραφο της αίτησης και της ένορκης δήλωσης βάσει των οποίων εκδόθηκε το ένταλμα.

Όταν αποδεικνύεται σε δικαστή ότι δεν συμπληρώθηκε η διεξαγωγή των ανακρίσεων για τη διάπραξη ποινικού αδικήματος για το οποίο κάποιο πρόσωπο συλλήφθηκε, κατόπι αίτησης αστυνομικού που έχει βαθμό υπαστυνόμου ή ανώτερου, είναι νόμιμο για το δικαστή, είτε αυτός έχει ή όχι αρμοδιότητα να επιληφθεί του ποινικού αδικήματος για το οποίο διεξάγονται οι ανακρίσεις, να παραπέμπει, από καιρό σε καιρό, το συλληφθέντα σε αστυνομική κράτηση για περίοδο που δεν υπερβαίνει τις οκτώ ημέρες σε κάθε περίπτωση ως το Δικαστήριο ήθελε κρίνει σκόπιμο, υπολογίζοντας ως πρώτη ημέρα αυτής την αμέσως επόμενη ημέρα της παραπομπής

**iii. Ανάκριση**

Ο ανακριτής δύναται να καταγράψει οποιαδήποτε κατάθεση του εξεταζόμενου προσώπου, η οποία τότε διαβάζεται στο πρόσωπο αυτό που στη συνέχεια την υπογράφει ή αν είναι αναλφάβητο, θέτει το σημείο του σε αυτήν και αν το πρόσωπο αυτό αρνείται να ενεργήσει με αυτό τον τρόπο, ο ανακριτής σημειώνει την άρνηση στο τέλος της κατάθεσης αναφέροντας επίσης το λόγο της, αν εξακριβώθηκε, και η κατάθεση στη συνέχεια υπογράφεται από τον ανακριτή. Κάθε τέτοια κατάθεση, αν αποδειχτεί ότι έγινε θεληματικά, είναι δεκτή ως μαρτυρία σε οποιαδήποτε ποινική διαδικασία εναντίον του προσώπου που κατέθεσε.

Όποιος, χωρίς εύλογη αιτία, αρνείται να παραστεί σε τέτοιο τόπο και χρόνο ως ήθελε ορίσει ο ανακριτής, είναι ένοχος ποινικού αδικήματος και υπόκειται σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει το ένα έτος ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις χίλιες λίρες ή και στις δύο αυτές ποινές.

Ο ανακριτής δύναται κατά τη διάρκεια της ανάκρισης για ποινικό αδίκημα, αν αυτός θεωρεί την παρουσίαση κάποιου εγγράφου αναγκαία ή επιθυμητή για τους σκοπούς της ανάκρισης, να εκδώσει γραπτή διαταγή στο πρόσωπο υπό την κατοχή ή τον έλεγχο του οποίου βρίσκεται το έγγραφο αυτό ή πιστεύεται ότι βρίσκεται, απαιτώντας από αυτό την παρουσίαση του εγγράφου σε τέτοιο εύλογο τόπο και χρόνο ως ήθελε καθοριστεί στη διαταγή. Κάθε πρόσωπο που καλείται βάσει γραπτής διαταγής να παρουσιάσει έγγραφο, θεωρείται ότι συμμορφώθηκε με τη διαταγή, αν προκάλεσε, την παρουσίαση του εγγράφου αντί να παραβρεθεί αυτοπροσώπως για να το παρουσιάσει.

Όποιος χωρίς εύλογη αιτία, όταν διαταχτεί δυνάμει του παρόντος άρθρου να παρουσιάσει οποιοδήποτε έγγραφο, αρνείται να ενεργήσει με τον τρόπο αυτό, είναι ένοχος ποινικού αδικήματος και υπόκειται σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα τρία χρόνια ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις χίλιες πεντακόσιες λίρες ή και στις δύο αυτές ποινές.

**iv. Προφυλάκιση**

Κάθε Δικαστήριο δύναται, αν θεωρεί αυτό σκόπιμο να αναβάλει οποιαδήποτε υπόθεση που είναι ενώπιόν του και βάσει της αναβολής αυτής δύναται είτε να απολύσει τον κατηγορούμενο υπό τέτοιους όρους τους οποίους θεωρεί εύλογους είτε να προφυλακίσει αυτόν.

**C. Τι δικαιώματα έχω κατά τη διάρκεια της έρευνας;**

**i. Τι δικαιώματα έχω όσον αφορά τη διερμηνεία και τη μετάφραση;**

Υπόπτα πρόσωπα που δεν κατανοούν τη γλώσσα της Αστυνομίας ή των άλλων

αρμόδιων αρχών, έχουν δικαίωμα δωρεάν βοήθειας από διερμηνέα. Ο διερμηνέας

μπορεί να βοηθήσει τα ύποπτα πρόσωπα να μιλήσουν με τον δικηγόρο τους και υπέχει υποχρέωση εχεμύθειας όσον αφορά το περιεχόμενο της επικοινωνίας αυτής. Επιπρόσθετα, έχουν τα ακόλουθα δικαιώματα:

Σε περίπτωση σύλληψης εκτός αστυνομικού σταθμού, όταν το μέλος της Αστυνομίας που διενήργησε τη σύλληψη δε γνωρίζει τη γλώσσα που κατανοούν οι ύποπτοι για να προβεί στην πληροφόρησή τους, ή δεν έχει τα αναγκαία μέσα για να πράξει αυτό εκτός σταθμού, αυτός θα ενημερώσει τον υπεύθυνο των ανακρίσεων, ο οποίος θα διευθετήσει για την πληροφόρησή τους αμέσως και, εν πάση περιπτώσει, προτού αρχίσει η ανάκριση.

Εάν δεν μπορούν να επικοινωνήσουν με το δικηγόρο της επιλογής τους, σε γλώσσα που κατανοούν, μπορεί να παρευρίσκεται στις συνεντεύξεις, κατόπιν αιτήματος του δικηγόρου, διερμηνέας ή άλλο πρόσωπο για να μπορεί να επικοινωνήσει ο δικηγόρος τους μαζί τους σε γλώσσα που κατανοούν.

Εάν δεν μπορούν να επικοινωνήσουν με τον γιατρό σε γλώσσα που κατανοούν, μπορεί επίσης να παρευρίσκεται κατά την ιατρική εξέταση, περίθαλψη και παρακολούθηση, κατόπιν αιτήματος του γιατρού, διερμηνέας ή άλλο πρόσωπο για να μπορεί να επικοινωνήσει ο γιατρός μαζί τους σε κατανοητή γλώσσα.

Επιπρόσθετα, έχουν δικαίωμα σε δωρεάν μετάφραση όλων των εγγράφων που είναι ουσιαστικά (ένταλμα σύλληψης ή/και κράτησής, κατηγορητήριο, οποιαδήποτε δικαστική απόφαση και διάταγμα εντός της διαδικασίας και οποιοδήποτε άλλο έγγραφο κρίνεται ουσιαστικό από την αρμόδια αρχή). Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να παρασχεθεί προφορική μετάφραση ή / και προφορική σύνοψη ουσιαστικών εγγράφων.

**ii. Τι δικαιώματα έχω όσον αφορά τη πρόσβαση σε πληροφορίες και στη δικογραφία;**

Κατά τη σύλληψη και κράτησή, οι ύποπτοι ή ο δικηγόρος τους έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε ουσιαστικά έγγραφα (αντίγραφο εντάλματος σύλληψης και κράτησης, αντίγραφο της αίτησης και της ένορκης δήλωσης βάσει των οποίων εκδόθηκε το ένταλμα) που χρειάζονται για να προσβάλουν τη νομιμότητα της σύλληψης ή της κράτησής τους. Εάν η υπόθεσή παραπεμφθεί σε Δικαστήριο, οι ύποπτοι ή ο δικηγόρος τους έχουν δικαίωμα πρόσβασης στις καταθέσεις και τα έγγραφα που λήφθηκαν κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης αναφορικά με το υπό εκδίκαση ποινικό αδίκημα.

**iii. Τι δικαιώματα έχω όσον αφορά την πρόσβαση σε δικηγόρο και την ενημέρωση τρίτου για την κατάσταση μου;**

**Δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο**

Οι ύποπτοι έχουν το δικαίωμα να μιλήσουν εμπιστευτικά σε δικηγόρο. Ο δικηγόρος είναι ανεξάρτητος από την Αστυνομία, η οποία μπορεί να βοηθήσει τον ύποπτο να έρθει σε επικοινωνία με κάποιον δικηγόρο.

Σύμφωνα με τον Νόμο οι ύποπτοι έχουν επίσης, τα ακόλουθα δικαιώματα:

Αμέσως μετά τη σύλληψή και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση δικαιούνται να επικοινωνήσουν αυτοπροσώπως τηλεφωνικά με δικηγόρο της δικής επιλογής τους, χωρίς να είναι παρόν οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο.

Έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο κατά τις ακόλουθες χρονικές στιγμές, ανάλογα με το ποιά προκύπτει πρώτη:

(α) Προτού ανακριθούν από την Αστυνομία ή άλλη αρμόδια αρχή

(β) εγκαίρως προτού προσαχθούν ενώπιον δικαστηρίου

(γ) κατά τη διενέργεια έρευνας ή συλλογής αποδεικτικών στοιχείων από την Αστυνομία ή άλλη αρμόδια αρχή

(δ) μετά τη στέρηση της ελευθερίας τους, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

Η πρόσβαση σε δικηγόρο περιλαμβάνει το δικαίωμα:

- (α) να έχουν κατ' ιδίαν συνάντηση και επικοινωνία με το δικηγόρο που τους εκπροσωπεί, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή
- (β) να ζητήσουν την παρουσία και τη συμμετοχή του δικηγόρου τους κατά την ανάκριση τους, για να τους παρέχει διευκρινίσεις σε σχέση με την διαδικασία που ακολουθείται και για να τους συμβουλεύει για τα δικονομικά τους δικαιώματα που σχετίζονται με την ανάκρισή τους.
- (γ) να ζητήσουν την παρουσία του δικηγόρου τους κατά τη διάρκεια έρευνας ή συλλογής αποδεικτικών στοιχείων, εφόσον σύμφωνα με τη νομοθεσία, δικαιούνται να παρευρίσκονται στη συγκεκριμένη ανακριτική πράξη.

Η Αστυνομία τηρεί το απόρρητο της επικοινωνίας μεταξύ του ύποπτου και του δικηγόρου του κατά τις συναντήσεις, την αλληλογραφία, τις τηλεφωνικές συνομιλίες και τις άλλες επιτρεπόμενες μορφές επικοινωνίας που έχουν μαζί του.

Σε κάθε περίπτωση τίθεται στη διάθεση τους, αμέσως μετά τη σύλληψη τους ή στην περίπτωση που η σύλληψη τους διενεργείται εκτός αστυνομικού σταθμού αμέσως μετά την εισδοχή τους στο σταθμό, κατάλογος στον οποίο καταγράφεται το όνομα και ο αριθμός τηλεφώνου όλων των δικηγόρων που είναι εγγεγραμμένοι στο «Μητρώο των δικηγόρων που ασκούν το επάγγελμα».

Σε περίπτωση κράτησης τους δικαιούνται οποιαδήποτε μέρα και ώρα να έχουν για την υπεράσπισή τους εμπιστευτικές συνεντεύξεις με το δικηγόρο τους στο κρατητήριο όπου κρατούνται, σε ιδιαίτερο χώρο εκτός του οπτικού και ακουστικού πεδίου οποιουδήποτε μέλους της Αστυνομίας και να τους παραδίδει και να παραλαμβάνουν από αυτόν κατά τη συνέντευξη εμπιστευτικές οδηγίες, γραπτές ή προφορικές.

Εάν δεν επιθυμούν τις υπηρεσίες δικηγόρου, ειδοποιούν γραπτώς τον υπεύθυνο του κρατητηρίου συμπληρώνοντας σχετικό έντυπο. Επιπρόσθετα, ενημερώνονται ότι ενδεχόμενη παραίτηση τους από το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο, τυχόν να έχει συνέπειες στην αποτελεσματική υπεράσπιση τους.

Σε περίπτωση προσώπου κάτω των δεκαοκτώ χρονών, η ανάκριση του, διεξάγεται στην παρουσία του δικηγόρου του. Επίσης, στις συνεντεύξεις με το δικηγόρο σας δικαιούνται να παρευρίσκονται οι γονείς ή κηδεμόνες του.

Σε περίπτωση που λόγω οποιασδήποτε πνευματικής ανεπάρκειας ή σωματικής αναπηρίας του ατόμου, αυτό δεν μπορεί να ασκήσει χωρίς βοήθεια το δικαίωμα επικοινωνίας με δικηγόρο, αυτό δικαιούται να το ασκήσει με τη βοήθεια ή / και στην παρουσία Λειτουργού των Ιατρικών ή / και Κοινωνικών Υπηρεσιών του κράτους, η οποία θα τίθεται στη διάθεσή του, αμέσως μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατό μετά τη σύλληψή του. Περαιτέρω, σε περίπτωση που δεν αντιλαμβάνεται τα δικαιώματα του λόγω πνευματικής ανεπάρκειας, η ανάκριση του διεξάγεται στην παρουσία του δικηγόρου του.

#### **Προσωρινή Παρέκκλιση από το Δικαίωμα Πρόσβασης σε Δικηγόρο**

Προσωρινή παρέκκλιση από το δικαίωμα πρόσβασης τους σε δικηγόρο χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά τη στέρηση της ελευθερίας τους, επιτρέπεται, σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο κατά το στάδιο της προανάκρισης, όταν για λόγους γεωγραφικής απομόνωσης τους, είναι αδύνατη η διασφάλιση του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο.

Επίσης, προσωρινή παρέκκλιση του δικαιώματος πρόσβασης τους σε δικηγόρο επιτρέπεται, σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατά το στάδιο της προανάκρισης, όταν αυτό δικαιολογείται από τις ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης, για έναν από τους ακόλουθους επιτακτικούς λόγους:

- (i) Υπάρχει επείγουσα ανάγκη να αποτραπούν σοβαρές συνέπειες για τη ζωή, την ελευθερία ή τη σωματική ακεραιότητα προσώπου·
- (ii) υπάρχει επιτακτική ανάγκη ανάληψης άμεσης δράσης από την Αστυνομία για αποτροπή σοβαρού κινδύνου για την ποινική διαδικασία.

Ωστόσο, οι πιο πάνω προσωρινές παρεκκλίσεις:

- (i) είναι αναλογικές και δεν υπερβαίνουν τα όρια του αναγκαίου·
- (ii) είναι αυστηρά χρονικά καθορισμένες·
- (iii) δεν βασίζονται αποκλειστικά στον τύπο ή τη σοβαρότητα του καταγγελλόμενου αδικήματος και
- (iv) δεν προσβάλλουν τον καθολικά δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας.

Σε περίπτωση που δεν τους επιτραπεί να ασκήσουν τα δικαιώματά τους για:

- (i) πρόσβαση σε δικηγόρο μετά τη στέρηση της ελευθερίας τους χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση,
- (ii) κατ' ιδίαν συναντήσεις και επικοινωνία με το δικηγόρο τους και
- (iii) την παρουσία και συμμετοχή του δικηγόρου τους κατά την ανάκριση και κατά τη διάρκεια έρευνας ή συλλογής αποδεικτικών στοιχείων, μπορούν, είτε κατά την πρώτη εμφάνισή τους ενώπιον δικαστηρίου, είτε κατά την πρώτη δικάσιμο της υπόθεσής τους, να ζητήσουν από το δικαστήριο να εξετάσει τους λόγους της άρνησης αυτής.

#### **Ενημέρωση τρίτου για τη σύλληψη ή κράτηση σας / ενημέρωση του προξενείου ή της πρεσβείας της χώρας σας**

Κατά τη σύλληψη ή κράτησή τους, θα πρέπει να ενημερώνουν την Αστυνομία αν επιθυμούν να επικοινωνήσουν αυτοπροσώπως τηλεφωνικά για να ενημερώσουν κάποιο πρόσωπο για την κράτησή τους, για παράδειγμα ένα μέλος της οικογένειάς τους ή τον εργοδότη τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις το δικαίωμα ενημέρωσης άλλων προσώπων για την κράτησή τους μπορεί να περιορισθεί προσωρινά. Σε τέτοια περίπτωση, η Αστυνομία τους ενημερώνει σχετικά.

Σε περίπτωση αλλοδαπού, ενημερώνουν την Αστυνομία αν επιθυμούν να επικοινωνήσουν αυτοπροσώπως τηλεφωνικά με την προξενική αρχή ή την πρεσβεία της χώρας τους. Επιπρόσθετα, ενημερώνουν την Αστυνομία εάν επιθυμούν να έρθουν σε επαφή με έναν υπάλληλο της προξενικής αρχής ή της πρεσβείας της χώρας τους. Επί τούτου, ενημερώνονται ότι ενδεχόμενη παραίτηση από το δικαίωμα ενημέρωσης και επικοινωνίας με τη προξενική αρχή ή την Πρεσβεία της χώρας τους, τυχόν να έχει συνέπειες προς το πρόσωπο τους.

Σύμφωνα με τον Νόμο έχουν επίσης τα ακόλουθα δικαιώματα:

Δικαιούνται αμέσως μετά τη σύλληψή τους και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση να επικοινωνήσουν αυτοπροσώπως τηλεφωνικά στην παρουσία μέλους της Αστυνομίας με συγγενικό τους πρόσωπο ή με τον εργοδότη τους ή με άλλο πρόσωπο της επιλογής τους και στην περίπτωση προσώπου κάτω των δεκαοκτώ ετών με οποιοδήποτε από τους γονείς ή κηδεμόνες τους, για να τους ενημερώσουν για τη σύλληψη τους και τον αστυνομικό σταθμό ή κρατητήριο κράτησης ή προτιθέμενης κράτησής τους.

Σε περίπτωση που λόγω οποιασδήποτε πνευματικής ανεπάρκειας ή σωματικής αναπηρίας του ατόμου, αυτό δεν μπορεί να ασκήσει χωρίς βοήθεια το δικαίωμα επικοινωνίας που αναφέρεται πιο πάνω, αυτό δικαιούται να το ασκήσει με τη βοήθεια ή και στην παρουσία Λειτουργού των Ιατρικών ή και Κοινωνικών Υπηρεσιών του κράτους, η οποία θα τίθεται στη διάθεσή του, αμέσως μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατό μετά τη σύλληψή του.

Σε περίπτωση αλλοδαπού, έχουν επιπροσθέτως το δικαίωμα όπως το συντομότερο πρακτικά δυνατό μετά τη σύλληψη τους και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση να επικοινωνήσουν αυτοπροσώπως τηλεφωνικά, στην παρουσία μέλους της Αστυνομίας, με την προξενική ή διπλωματική αποστολή στη Δημοκρατία του κράτους του οποίου είναι υπήκοοι, για να την ενημερώσουν για τη σύλληψη ή κράτηση και για τον αστυνομικό σταθμό ή το κρατητήριο κράτησης ή προτιθέμενης κράτησής τους. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει προξενική ή διπλωματική αποστολή στη Δημοκρατία, μπορούν να επικοινωνήσουν με το Γραφείο του Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Δημοκρατίας. Αν είναι υπήκοοι δυο (2) ή περισσότερων κρατών, μπορούν να επιλέξουν τις προξενικές ή διπλωματικές αποστολές που επιθυμούν να ενημερώσουν για τη στέρηση της ελευθερίας τους και με τις οποίες επιθυμούν να επικοινωνήσουν. Επιπρόσθετα, έχουν δικαίωμα, εφόσον το επιθυμούν, να επικοινωνήσουν, να δεχτούν επισκέψεις από τις αρχές αυτές, να συνομιλήσουν και αλληλογραφήσουν μαζί τους, καθώς επίσης να διευθετήσουν τη νομική εκπροσώπησή τους από αυτές, εφόσον οι εν λόγω αρχές δεν έχουν αντίρρηση.

Εάν λόγω πνευματικής ανεπάρκειας του ατόμου, εμφανώς δεν είναι δυνατό να αντιληφθεί ή να πληροφορηθεί ότι έχει τα πιο πάνω δικαιώματα επικοινωνίας ή να αντιληφθεί πλήρως το δικαίωμα άσκησης του, η ενημέρωση της προξενικής ή διπλωματικής αποστολής ή του Γραφείου του Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Δημοκρατίας, ανάλογα με την περίπτωση, θα διενεργηθεί από μέλος της Αστυνομίας.

Επίσης, ενημερώνονται ότι, ενδεχόμενη παραίτηση από το δικαίωμα ενημέρωσης και επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα, συγγενείς, τον εργοδότη τους ή τις Προξενικές Αρχές, τυχόν να έχει συνέπειες προς το πρόσωπο τους.

Εάν λόγω οποιασδήποτε πνευματικής ανεπάρκειας του ατόμου, εμφανώς δεν είναι δυνατό να αντιληφθεί ή να πληροφορηθεί ότι έχει τα δικαιώματα επικοινωνίας ή να αντιληφθεί πλήρως το δικαίωμα άσκησης του εν λόγω δικαιώματος, η Αστυνομία αμέσως μετά τη σύλληψη του θα τηλεφωνήσει σε συγγενικό του πρόσωπο για να το ενημερώσει αναφορικά με τη σύλληψη και το σταθμό ή κρατητήριο κράτησης ή προτιθέμενης κράτησής του.

#### **Προσωρινή Παρέκκλιση από το Δικαίωμα Επικοινωνίας με συγγενείς / πρόσωπο της επιλογής σας / τον εργοδότη σας**

Το δικαίωμα επικοινωνίας με συγγενείς ή με πρόσωπο της επιλογής τους ή με τον εργοδότη τους και το δικαίωμα ενημέρωσης των προσώπων που ασκούν τη γονική μέριμνα σε περίπτωση που πρόσωπο κάτω των 18 χρονών, δεν παρέχεται αμέσως μετά τη σύλληψη, όταν αυτό δικαιολογείται από τις ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης, για έναν από τους ακόλουθους επιτακτικούς λόγους:

- (α) Υπάρχει επείγουσα ανάγκη να αποτραπούν σοβαρές συνέπειες για τη ζωή, την ελευθερία ή τη σωματική ακεραιότητα προσώπου· ή
- (β) υπάρχει επείγουσα ανάγκη να αποτραπεί μια κατάσταση κατά την οποία μπορεί να παρουσιαστεί σημαντικός κίνδυνος για την ποινική διαδικασία, και υπό την προϋπόθεση ότι η παρέκκλιση:
  - (i) είναι αναλογική και δεν υπερβαίνει τα όρια του αναγκαίου
  - (ii) είναι αυστηρά χρονικά καθορισμένη
  - (iii) δεν βασίζεται αποκλειστικά στον τύπο ή τη σοβαρότητα του καταγγελλόμενου αδικήματος, και
  - (iv) δεν προσβάλλει τον καθολικά δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας.

Δεν παρέχεται δικαίωμα επικοινωνίας τους με τρίτο πρόσωπο (συγγενείς ή εργοδότη ή άλλο πρόσωπο της επιλογής τους) αμέσως μετά τη σύλληψη τους, όταν δικαιολογείται από επιτακτικές ανάγκες ή ανάλογες επιχειρησιακές απαιτήσεις.

Σε περίπτωση που δεν τους επιτραπεί να ασκήσουν τα δικαιώματα τους για:

- (i) ενημέρωση και επικοινωνία με συγγενείς ή με πρόσωπο της επιλογής τους ή τον εργοδότη,
- (ii) ενημέρωση των προσώπων που ασκούν τη γονική μέριμνα σε σχέση με τη σύλληψη προσώπου κάτω των 18 χρονών, μπορούν, είτε κατά την πρώτη εμφάνισή τους ενώπιον δικαστηρίου, είτε κατά την πρώτη δικάσιμο της υπόθεσής τους, να ζητήσουν από το δικαστήριο να εξετάσει τους λόγους της άρνησης αυτής.

Σε περίπτωση προσώπου κάτω των δεκαοχτώ χρονών, που εφαρμόζονται οι πιο πάνω προσωρινές παρεκκλίσεις, η Αστυνομία ενημερώνει χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση αναφορικά με τη στέρηση της ελευθερίας τους, τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, την Επίτροπο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού και οποιαδήποτε άλλη αρμόδια αρχή για την προστασία και την ευημερία παιδιών.

#### **iv. Τι δικαιώματα έχω όσον αφορά την πρόσβαση σε δικαστική αρωγή;**

Σε περίπτωση που δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους προκειμένου να ασκήσουν το

δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο κατά το ανακριτικό στάδιο, μπορούν να το αναφέρουν στο μέλος της Αστυνομίας που έχει την ευθύνη των ανακρίσεων, αφού υπογράψουν το σχετικό έντυπο. Στη συνέχεια, τους δίδεται κατάλογος στον οποίο καταγράφεται το όνομα και ο αριθμός τηλεφώνου των δικηγόρων που ενδιαφέρονται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Οι ύποπτοι βεβαιώνουν την παραλαβή του καταλόγου. Ο δικηγόρος της επιλογής τους θα ενημερωθεί σχετικά από το μέλος της Αστυνομίας.

Σε περίπτωση που επιθυμούν την δωρεάν παροχή υπηρεσιών δικηγόρου, μετά την προσαγωγή τους ενώπιον Δικαστηρίου, μπορούν να υποβάλουν σχετικό αίτημα στο Δικαστήριο, το οποίο θα το εξετάσει.

#### **v. Τι είναι σημαντικό να γνωρίζω όσον αφορά τα εξής:**

##### **Τεκμήριο αθωότητας**

Οποιοδήποτε πρόσωπο είναι ύποπτο ή κατηγορούμενο για τέλεση αξιόποινης πράξης, θεωρείται αθώο μέχρις ότου αποδειχτεί ένοχο σύμφωνα με νόμο.

Η Αρχή Δικαίου που αναφέρεται στο τεκμήριο αθωότητας εφαρμόζεται σε φυσικό πρόσωπο κατά την ποινική διαδικασία, από τη στιγμή κατά την οποία αυτό είναι ύποπτο ή κατηγορούμενο για τέλεση αξιόποινης πράξης, μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας που συνίσταται στην έκδοση τελικής δικαστικής απόφασης.

##### **Δικαίωμα σιωπής και δικαίωμα μη αυτοενοχοποίησης**

Κατά την εξέτασή υπόπτου από την Αστυνομία ή τις άλλες αρμόδιες αρχές δεν έχουν υποχρέωση να απαντήσουν σε ερωτήσεις για το φερόμενο αδικήμα. Επίσης, όταν καλούνται να προβούν σε δήλωση ή να απαντήσουν σε ερωτήσεις, δεν έχουν υποχρέωση να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ή έγγραφα ή να παρέχουν πληροφορίες που μπορεί να οδηγήσουν στην αυτοενοχοποίηση τους.

##### **Βάρος της απόδειξης**

Η Αστυνομία έχει την ευθύνη της συλλογής μαρτυρίας στη βάση της οποίας θα στοιχειοθετούνται πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας τα διερευνόμενα αδικήματα. Οι κατηγορούμενοι έχουν δικαίωμα να δώσουν την δική τους εκδοχή ως προς τον τρόπο που έχουν διαδραματιστεί τα γεγονότα και να θέσουν στην διάθεση των Ανακριτικών Αρχών μαρτυρία ή υπεράσπιση για υποστήριξη της δικής τους εκδοχής ή της αθωότητας τους.

##### **vi. Ποιες είναι οι ειδικές εγγυήσεις για παιδιά;**

##### **Ποινική Ευθύνη**

Πρόσωπο ηλικίας κάτω των 14 χρονών δεν είναι ποινικά υπεύθυνο για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη (Κεφ. 154, άρθρο 14) και κατ' επέκταση να μη συλλαμβάνεται. Να ζητείται να παρουσιάζεται στο Σταθμό με τη συνοδεία των γονέων/ κηδεμόνων του αν κρίνεται αναγκαία η παρουσία του.

##### **2. Σύλληψη**

Σύλληψη ανήλικου, όπου είναι εφικτό, να αποφεύγεται (Η σύλληψη ενός παιδιού πρέπει να είναι σύμφωνη με το νόμο, να χρησιμοποιείται μόνο ως μέτρο έσχατης ανάγκης και να είναι όσο το δυνατόν μικρότερης χρονικής διάρκειας

Σε περίπτωση σύλληψης ανηλίκου ακολουθείται η διαδικασία σύλληψης (Πληροφόρηση, Δικαστικοί Κανόνες, Έγγραφο Δικαιωμάτων, κλπ. Σημειώνεται ότι κατά τη σύλληψη πρέπει να

λαμβάνεται υπόψη η ηλικία, η ωριμότητα και το ευάλωτο των παιδιών.

Επιπρόσθετα, οποιαδήποτε απόφαση που αφορά τη σύλληψη παιδιού, θα πρέπει να είναι στη βάση του συμφέροντος του.

Τα παιδιά που τελούν υπό σύλληψη θα πρέπει να ενημερώνονται για τις διαδικασίες που θα ακολουθήσουν, με τρόπο κατανοητό για την ηλικία και την ωριμότητα τους

Να μην χρησιμοποιούνται χειροπέδες, εκτός εάν αυτό είναι απόλυτα επιβεβλημένο και αφού ληφθούν υπόψη οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ΑΔ 5 /39.

Η χρήση ροπάλων, επιτρέπεται ως το έσχατο μέσο και μόνο υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στην Α.Δ 5/38.

Η σωματική έρευνα να γίνεται από μέλος του ίδιου φύλου.

## Νομικής Εκπροσώπησης & άλλα Δικαιώματα

Ενημέρωση για το δικαίωμα επικοινωνίας, αυτοπροσώπως τηλεφωνικά με δικηγόρο της επιλογής του, χωρίς να είναι παρόν οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο  
Ενημέρωση του ανήλικου για το δικαίωμα του σε νομική αρωγή σε περίπτωση που δεν έχει επαρκείς πόρους  
Ενημέρωση για το δικαίωμα επικοινωνίας, αυτοπροσώπως τηλεφωνικά, με τους γονείς/κηδεμόνες του και ενημέρωσής τους για τη σύλληψη και το χώρο κράτησης/ προτιθέμενης κράτησης, στην παρουσία αστυνομικού

Οι γονείς/κηδεμόνες ενημερώνονται αμέσως. Η ενημέρωση στους γονείς/κηδεμόνες μπορεί να καθυστερήσει και να γίνει εντός 12 ωρών μετά από τη σύλληψη, αν υπάρχει εύλογη υποψία ότι η άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας αμέσως μετά τη σύλληψη δυνατόν:

- (α) να οδηγήσει σε καταστροφή ή απόκρυψη τεκμηρίων που σχετίζονται με τη διαλεύκανση του αδικήματος• ή
- (β) να εμποδίσει τη σύλληψη ή ανάκριση άλλου προσώπου σε σχέση με το αδίκημα ή να οδηγήσει σε απόδραση αυτού• ή
- (γ) να οδηγήσει σε διάπραξη άλλου αδικήματος ή σε θάνατο ή σωματική βλάβη οποιουδήποτε προσώπου• ή
- (δ) να οδηγήσει σε βλάβη στο συμφέρον της ασφάλειας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής ή της δημόσιας τάξης ή σε επέμβαση στην απονομή της Δικαιοσύνης

Ενημέρωση των γονέων/ κηδεμόνων του και από την Αστυνομία (επιπρόσθετα) για τη σύλληψη και το χώρο κράτησης/προτιθέμενης κράτησης. Σχετική καταχώριση στον ανακριτικό Φάκελο

Αν κρίνεται αναγκαίο για το συμφέρον του, να ενημερωθούν για τη σύλληψη και οι Κοινωνικές Υπηρεσίες του Κράτους

### Ανάκριση

Είναι υποχρέωση του ανακριτή να μην αρχίζει η ανάκριση πριν από την πληροφόρηση ή και ενημέρωση και προτού ασκήσει οποιοδήποτε δικαίωμα επικοινωνίας, το οποίο έχει ζητήσει να ασκήσει

Η ανάκριση προσώπου κάτω των 18 ετών διενεργείται στην παρουσία του δικηγόρου του

Σε περίπτωση που ο ανακρινόμενος δεν καταλαβαίνει ή δεν μιλάει τη γλώσσα, δικαιούται τη βοήθεια διερμηνέα

Η ανάκριση να γίνεται πάντα σύμφωνα με τις πρόνοιες Νομοθεσίας, των Δικαστικών Κανόνων και των σχετικών Αστυνομικών Διατάξεων (ΑΔ 3/3, ΑΔ3/4, ΑΔ 5/18).

Η ανάκριση και λήψη καταθέσεων από ανήλικους, που δεν βρίσκονται υπό κράτηση, να γίνεται στην παρουσία των γονέων ή κηδεμόνων τους

Η Αστυνομία πρέπει να φροντίζει να διεξάγει τις ανακρίσεις το συντομότερο δυνατό και εν πάση περιπτώσει εντός 24 ωρών, έτσι ώστε να μην χρειάζεται κατά κανόνα να ζητηθεί προσωποκράτηση από το Δικαστήριο (επιστολή Επιτρόπου Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού, ημερ. 11/06/2014).

### Σύλληψη / Ανάκριση / Ποινική δίωξη μαθητών

Η σύλληψη και ανάκριση μαθητών να αποφεύγεται στο σχολείο. Αν όμως επιβάλλεται, η μετάβαση στο σχολείο να γίνεται με πολιτική περιβολή και Αστυνομικό όχημα χωρίς σήμανση.

Η σύλληψη και ανάκριση να γίνεται παρουσία του Διευθυντή, ο οποίος ενημερώνεται από πριν (ΑΔ 5/18, παρ. 6(3)).

Όταν ασκείται ποινική δίωξη εναντίον μαθητών, ο Αστυνομικός Διευθυντής να ενημερώνει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μόνο στις περιπτώσεις όπου αυτό είναι απολύτως απαραίτητο και όπου κρίνει ότι η κοινοποίηση αυτή εξυπηρετεί τις ανάγκες της εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής της Δημοκρατίας και νοουμένου ότι λάβει υπόψη:

- τη φύση του αδικήματος και νοουμένου ότι εξυπηρετεί την προστασία άλλων μαθητών / εθνοφρουρών,
- τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η σύγχρονη Κυπριακή κοινωνία, και
- τις ιδιαίτερες συνθήκες της κάθε περίπτωσης

Απαγορεύεται η δημοσίευση του ονόματος, της διεύθυνσης, του σχολείου, της φωτογραφίας ή πληροφορίας που μπορεί να οδηγήσει στην αναγνώριση νεαρού προσώπου που παρουσιάζεται ενώπιον του Δικαστηρίου Ανηλίκων, εκτός μετά από άδεια του Δικαστηρίου

### Συνθήκες κράτησης

Πέραν των δικαιωμάτων που παρέχονται σε όλους τους κρατούμενους (Ν. 163(Ι)/2005), οι ανήλικοι κρατούμενοι κάτω των 18 χρονών, έχουν τα ακόλουθα πρόσθετα δικαιώματα σε σχέση με την κράτησή τους:

Οι ανήλικοι διαβούν σε ξεχωριστά κελιά από τα κελιά των υπολοίπων κρατουμένων. Πρέπει επίσης να διασφαλίζεται ότι οι ανήλικοι δεν συνευρίσκονται σε κοινούς χώρους με ενήλικες κρατούμενους.

Οι ανήλικοι που στερούνται της ελευθερίας τους πρέπει να κρατούνται σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους κράτησης που σχεδιάστηκαν για πρόσωπα της ηλικίας αυτής, στους οποίους θα προσφέρονται δραστηριότητες προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους και θα στελεχώνεται από ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό. Ο χώρος αυτός πρέπει να έχει ικανοποιητικό μέγεθος, φωτισμό και εξαερισμό, καθώς επίσης να είναι κατάλληλα επιπλωμένος, καλά διακοσμημένος και να προσφέρει τα κατάλληλα οπτικά ερεθίσματα. Τέλος, εκτός αν τίθεται θέμα ασφάλειας, οι ανήλικοι μπορούν να έχουν στο κελί τους μια λογική ποσότητα προσωπικών αντικειμένων (CPT Standards). Επιπρόσθετα, θα πρέπει να διασφαλίζεται, μέσα από τη συνεργασία με άλλες Υπηρεσίες, η υγιής απασχόληση των παιδιών (επιστολή Επιτρόπου Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού, ημερ. 07/11/2014).

Στις συνεντεύξεις με το δικηγόρο δικαιούνται να παρευρίσκονται οι γονείς ή κηδεμόνες του ανήλικου

Σε κάθε ιατρική εξέταση, περιθαλψη και παρακολούθηση δικαιούνται να παρευρίσκονται οι γονείς ή κηδεμόνες του ανήλικου

Κάθε κρατούμενος και οποιοδήποτε συγγενικό ή άλλο πρόσωπο της επιλογής αυτού και, στην περίπτωση κρατούμενου κάτω των 18 ετών, οι γονείς ή κηδεμόνες αυτού, να πληροφορούνται σε καταληπτή στους ίδιους γλώσσα από τον Υπεύθυνο του κρατητηρίου ότι δικαιούνται να συναντώνται καθημερινά μέχρι μία ώρα συνολικά σε ιδιαίτερο χώρο του κρατητηρίου, στην παρουσία μέλους της Αστυνομίας.

### vii. Ποιες είναι οι ειδικές εγγυήσεις για τους ευάλωτους υπόπτους;

Τα παιδιά θεωρούνται ευάλωτα πρόσωπα και ως εκ τούτου οι ειδικές εγγυήσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο (vi) έχουν εφαρμογή και στην παρούσα.

Για τους σκοπούς του περί των Δικαιωμάτων Προσώπων που Συλλαμβάνονται και Τελούν υπό Κράτηση Νόμου (Ν.163(Ι)/2005), «**ευάλωτο πρόσωπο**» θεωρείται ύποπτος ή κατηγορούμενος που δεν είναι σε θέση να κατανοήσει ή να συμμετάσχει ουσιαστικά στην ποινική διαδικασία λόγω της ηλικίας, της διανοητικής ή της σωματικής του κατάστασης ή λόγω αναπηρίας.

Σε περίπτωση σύλληψης προσώπου το οποίο έχει πνευματική ανεπάρκεια ή σωματική αναπηρία **η ενημέρωση** που παρέχεται στο πρόσωπο αυτό αναφορικά με τα δικαιώματα του που απορρέουν από τον Ν.163(Ι)/2005 γίνεται σε **απλή και κατανοητή γλώσσα**, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών των προσώπων αυτών.

Σε τέτοια περίπτωση εξασφαλίζονται οι υπηρεσίες προσώπου το οποίο μπορεί να μεταφέρει στο συλληφθέντα ή στα σχετικά άλλα πρόσωπα τις σχετικές πληροφορίες, με τρόπο ή μέσο επικοινωνίας που είναι καταληπτό σε αυτούς, δεδομένης της ανεπάρκειας ή αναπηρίας τους.

Επίσης, σε περίπτωση σύλληψης προσώπου, το οποίο εμφανώς δεν δύναται λόγω οποιασδήποτε πνευματικής ή σωματικής αναπηρίας να ασκήσει, ανάλογα με την περίπτωση, χωρίς βοήθεια τα **δικαιώματα επικοινωνίας** που προβλέπονται στη Νομοθεσία (Ν.163(Ι)/2005) αυτό δικαιούται να τα ασκήσει **με τη βοήθεια ή και στην παρουσία λειτουργού των ιατρικών ή και κοινωνικών υπηρεσιών του κράτους**, η οποία πρέπει να τίθεται στη διάθεσή του, αμέσως μετά τη σύλληψή του και εν πάση περιπτώσει μόλις αυτό καταστεί πρακτικά δυνατό.

#### **D. Ποιες είναι οι νόμιμες προθεσμίες κατά τη διάρκεια της έρευνας;**

Ο συλληφθείς ως ύποπτος για την διάπραξη αδικήματος, μεταφέρεται μέσα σε 24 ώρες από της συλλήψεως του ενώπιον Δικαστή, εφόσον οι ανακρίσεις για το αδίκημα για το οποίο συνελήφθη δεν έχουν συμπληρωθεί. Σκοπός της εμφάνισης αυτής είναι να ζητήσει η Αστυνομία την κράτηση του για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 8 μέρες κάθε φορά και συνολικά τους 3 μήνες.

Μετά τη λήξη ενός διατάγματος προσωποκράτησης και εφόσον οι ανακρίσεις και έρευνες δεν έχουν συμπληρωθεί, είναι δυνατόν οι αστυνομικές αρχές να υποβάλλουν αίτηση στο Δικαστήριο, για την ανανέωση του διατάγματος για άλλες οκτώ μέρες και αυτό να επαναλαμβάνεται με την ανανέωση της προσωποκράτησης ανά οκταήμερα, με μέγιστη συνολική περίοδο 3 μηνών.

Η κράτηση του υπόπτου θεωρείται συνήθως αναγκαία, όπου υπάρχει κίνδυνος, ο ύποπτος, αν αφεθεί ελεύθερος, να επηρεάσει μάρτυρες ή να καταστρέψει τεκμήρια. Το βάρος είναι πάνω στην Αστυνομία να ικανοποιήσει το Δικαστήριο ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την έκδοση διατάγματος προσωποκράτησης.

#### **Ε. Ποιες είναι οι ενέργειες προετοιμασίας της δίκης, συμπεριλαμβανομένων των εναλλακτικών κυρώσεων αντί της προφυλάκισης, καθώς και των δυνατοτήτων μεταφοράς στη χώρα καταγωγής (ευρωπαϊκό ένταλμα επιτήρησης);**

Ένα Δικαστήριο ασκώντας ποινική δικαιοδοσία μπορεί μέσα στα πλαίσια της διακριτικής που ευχέρειας να διατάξει την κράτηση ενός κατηγορούμενου κατά τη διάρκεια της εκδίκασης της υπόθεσης του. Η εξουσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου που εκδικάζει συνοπτικά, περιορίζεται σύμφωνα με την επιφύλαξη του Άρθρου 48 της Ποινικής Δικονομίας (Κεφ.155) στη μέγιστη περίοδο των οχτώ ημερών κάθε φορά που η υπόθεση αναβάλλεται. Σε αντιδιαστολή δεν υπάρχει παρόμοιος περιορισμός στην εξουσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή του Κακουργιοδικείου να διατάσσει την κράτηση του κατηγορούμενου κατά την διάρκεια της εκδίκασης της ποινικής τους υπόθεσης.

Το Άρθρο 157(1) του Νόμου (Κεφ.155) προβλέπει ότι Δικαστήριο το οποίο ασκεί ποινική δικαιοδοσία μπορεί να εγκρίνει την απόλυση φυλακισθέντος επί εγγυήσε. Εφόσον το Δικαστήριο αποφασίζει να απολύσει τον κατηγορούμενο έχει την εξουσία να το κάνει θέτοντας όρους και διατάσσοντας τον να υπογράψει εγγύηση. Αυτή η εξουσία του Δικαστηρίου είναι το συνδυασμένο αποτέλεσμα των προνοιών του Άρθρου 48 και του Άρθρου 157(1) της Ποινικής Δικονομίας.

#### **Προϋποθέσεις διαβίβασης Δικαστικής απόφασης περί μέτρων επιτήρησης**

Η αρμόδια αρχή έκδοσης της Δημοκρατίας δύναται να διαβιβάζει την απόφαση περί μέτρων επιτήρησης στην αρμόδια αρχή αναγνώρισης του κράτους μέλους όπου το πρόσωπο έχει τη νόμιμη και συνήθη διαμονή του όταν το πρόσωπο αυτό, αφού ενημερωθεί για τα σχετικά μέτρα, συναινεί να επιστρέψει στο εν λόγω κράτος μέλος.

Η αρμόδια αρχή έκδοσης της Δημοκρατίας δύναται, κατόπιν αιτήματος του προσώπου, να διαβιβάζει την απόφαση περί μέτρων επιτήρησης στην αρμόδια αρχή κράτους μέλους πλην του κράτους μέλους στο οποίο το πρόσωπο έχει τη νόμιμη και συνήθη διαμονή του, νοουμένου ότι, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο το πρόσωπο δεν έχει τη νόμιμη και συνήθη διαμονή του, έχει συναινέσει στην εν λόγω διαβίβαση.

Η αρμόδια αρχή αναγνώρισης της Δημοκρατίας δέχεται τη διαβίβαση απόφασης περί μέτρων επιτήρησης αναφορικά με πρόσωπο το οποίο δεν έχει τη νόμιμη και συνήθη διαμονή του στη Δημοκρατία μόνο σε περίπτωση που το πρόσωπο βρίσκεται στο έδαφός της για περίοδο τουλάχιστον τριών (3) μηνών.

Αρμόδια αρχή έκδοσης στη Δημοκρατία είναι το Κακουργιοδικείο ή το Επαρχιακό Δικαστήριο που ασκεί ποινική δικαιοδοσία, το οποίο έχει αρμοδιότητα εκδίκασης της αξιόποινης πράξης ή το οποίο εξέδωσε απόφαση περί μέτρων επιτήρησης.

Αρμόδια αρχή αναγνώρισης στη Δημοκρατία, αναφορικά με απόφαση περί μέτρων επιτήρησης άλλου κράτους μέλους, είναι:

- (α) Το Επαρχιακό Δικαστήριο στην κατά τόπο δικαιοδοσία του οποίου έχει τη διαμονή του πρόσωπο για το οποίο έχει εκδοθεί απόφαση περί μέτρων επιτήρησης από άλλο κράτος μέλος
- (β) το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, σε περίπτωση που η διαμονή του εν λόγω προσώπου είναι άγνωστη ή σε περίπτωση που το εν λόγω πρόσωπο δεν διαμένει στη Δημοκρατία.

Τελευταία επικαιροποίηση: 24/11/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

#### **Τα δικαιώματά μου κατά τη διάρκεια της δίκης**

##### **A. Που θα διεξαχθεί η δίκη**

Εάν η ποινική υπόθεση αφορά αδίκημα ή αδικήματα που τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης μέχρι 5 έτη, Η δίκη διεξάγεται στο Επαρχιακό Δικαστήριο (μονομελής σύνθεση). Σημειώνεται ότι με γραπτή συγκατάθεση του Γενικού Εισαγγελέα το Επαρχιακό Δικαστήριο δύναται να εκδικάσει ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκιση πέραν των 5 ετών.

Η δίκη εκδικάζεται από το Κακουργιοδικείο (τριμελής σύνθεση) εάν το ποινικό αδίκημα τιμωρείται με ποινή φυλάκισης πέραν των 5 ετών.

##### **B. Μπορεί να αλλάξει το κατηγορητήριο? Εάν ναι, τι δικαιώματα έχω όσον αφορά την πρόσβαση σε σχετικές πληροφορίες.**

Το κατηγορητήριο μπορεί να τροποποιηθεί κατά την έναρξη ή τη διάρκεια της δίκης Τα άρθρα 83, 84 και 85 του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155, προβλέπουν για τη διαδικασία για τροποποίηση του κατηγορητηρίου και τα δικαιώματα του κατηγορουμένου.

**83.**-(1) Όταν, σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης φαίνεται στο Δικαστήριο ότι το κατηγορητήριο ή το κατηγορητήριο που καταχωρίστηκε στο Κακουργιοδικείο είναι ελαττωματικό, είτε ουσιαστικά είτε τυπικά, το Δικαστήριο δύναται να εκδώσει τέτοιο διάταγμα για τη μεταβολή του κατηγορητηρίου ή του κατηγορητηρίου που καταχωρίστηκε στο Κακουργιοδικείο είτε με τροποποίησή του ή με υποκατάστασή του ή με προσθήκη σε αυτό νέας κατηγορίας ως το Δικαστήριο κρίνει αναγκαίο ώστε να ανταποκρίνεται στα περιστατικά της υπόθεσης.

(2) Όταν κατηγορητήριο ή κατηγορητήριο που καταχωρίστηκε σε Κακουργιοδικείο μεταβάλλεται με τον τρόπο αυτό, το διάταγμα για τη μεταβολή σημειώνεται πάνω στο κατηγορητήριο ή το κατηγορητήριο που καταχωρίστηκε στο Κακουργιοδικείο, και αυτά χρησιμοποιούνται για το σκοπό κάθε συναφούς διαδικασίας ωσάν να είχαν καταχωριστεί με τη μορφή που έχει μεταβληθεί.

**84.**-(1) Κατηγορητήριο ή κατηγορητήριο που καταχωρίστηκε σε Κακουργιοδικείο μεταβάλλεται όπως προβλέπεται στο άρθρο 83, το Δικαστήριο καλεί αμέσως τον κατηγορούμενο να απολογηθεί σε αυτό και να δηλώσει κατά πόσο είναι έτοιμος να δικαστεί βάσει του κατηγορητηρίου ή του κατηγορητηρίου που καταχωρίστηκε σε Κακουργιοδικείο ως έχει μεταβληθεί.

(2) Αν ο κατηγορούμενος δηλώσει ότι δεν είναι έτοιμος, το Δικαστήριο εξετάζει τους προβαλλόμενους λόγους και, αν η άμεση συνέχιση της διαδικασίας δεν ενδέχεται κατά τη γνώμη του Δικαστηρίου να επηρεάσει δυσμενώς τον κατηγορούμενο στην υπεράσπισή του ή τον κατήγορο στο χειρισμό της υπόθεσης από αυτόν, το Δικαστήριο δύναται να προχωρήσει τη δίκη ωσάν, το κατηγορητήριο ή το κατηγορητήριο που καταχωρίστηκε σε Κακουργιοδικείο που έχει μεταβληθεί, να ήταν το αρχικό.

(3) Αν το κατηγορητήριο ή το κατηγορητήριο που καταχωρίστηκε στο κακούργιοδικείο που έχει μεταβληθεί είναι τέτοιο ώστε η άμεση συνέχιση της δίκης να ενδέχεται, κατά τη γνώμη του Δικαστηρίου να επηρεάσει, δυσμενώς τον κατηγορούμενο ή τον κατηγορούμενο, το Δικαστήριο δύναται είτε να διατάξει νέα δίκη είτε να αναβάλει τη δίκη για τέτοια χρονική περίοδο ως το Δικαστήριο ήθελε θεωρήσει αναγκαία.

(4) Όταν κατηγορητήριο ή κατηγορητήριο που καταχωρίστηκε σε Κακούργιοδικείο μεταβάλλεται από το Δικαστήριο μετά την έναρξη της δίκης η μαρτυρία που έχει ήδη δοθεί κατά τη διάρκεια της δίκης, δύναται να χρησιμοποιηθεί χωρίς επανακράωση αλλά επιτρέπεται στους διαδίκους να επανακαλέσουν ή επανακλητεύσουν οποιοδήποτε μάρτυρα ο οποίος είναι δυνατό να εξετάστηκε και να εξετάσουν ή αντεξετάσουν αυτόν αναφορικά με την εν λόγω μεταβολή.

**85.**-(1) Αν μέρος μόνο του κατηγορητηρίου ή του κατηγορητηρίου που καταχωρίστηκε σε Κακούργιοδικείο αποδεικνύεται και το μέρος που αποδείχτηκε συνιστά ποινικό αδίκημα, ο κατηγορούμενος δύναται, χωρίς μεταβολή του κατηγορητηρίου ή του κατηγορητηρίου που καταχωρίστηκε στο Κακούργιοδικείο, να καταδικαστεί για το ποινικό αδίκημα το οποίο αποδεικνύεται ότι διέπραξε.

(2) Αν πρόσωπο κατηγορείται για ποινικό αδίκημα, αυτό δύναται, χωρίς μεταβολή του κατηγορητηρίου ή κατηγορητηρίου που καταχωρίστηκε στο Κακούργιοδικείο, να καταδικαστεί για απόπειρα διάπραξης του εν λόγω ποινικού αδικήματος.

(3) Αν πρόσωπο αποδεικνύεται ότι τέλεσε οποιαδήποτε πράξη με σκοπό να διαπράξει το ποινικό αδίκημα για το οποίο κατηγορείται και αν η τέλεση της πράξης με τέτοια πρόθεση συνιστά ποινικό αδίκημα, αυτός δύναται, αν ακόμη δεν του προσάφθηκε κατηγορία για το ποινικό αδίκημα που αναφέρθηκε αμέσως πιο πάνω, να καταδικαστεί για αυτό, χωρίς μεταβολή του κατηγορητηρίου ή του κατηγορητηρίου που καταχωρίστηκε στο Κακούργιοδικείο.

(4) Αν στο τέλος της δίκης το Δικαστήριο είναι της γνώμης ότι έχει αποδείχτει με μαρτυρία ότι ο κατηγορούμενος διέπραξε ποινικό αδίκημα ή ποινικά αδικήματα που δεν περιλαμβάνονται στο κατηγορητήριο ή το κατηγορητήριο που καταχωρίστηκε σε Κακούργιοδικείο και για τα οποία δεν δύναται να καταδικαστεί χωρίς τροποποίηση του κατηγορητηρίου ή του κατηγορητηρίου που καταχωρίστηκε σε Κακούργιοδικείο και για τα οποία καταδικαζόμενος δεν θα υπόκειτο σε ποινή μεγαλύτερη εκείνης στην οποία θα υπόκειτο αν καταδικαζόταν βάσει του κατηγορητηρίου ή του κατηγορητηρίου που καταχωρίστηκε σε Κακούργιοδικείο και ότι ο κατηγορούμενος δεν θα επηρεαζόταν με αυτό δυσμενώς στην υπεράσπισή του, το Δικαστήριο δύναται να διατάξει την προσθήκη στο κατηγορητήριο ή το κατηγορητήριο που καταχωρίστηκε στο Κακούργιοδικείο κατηγορίας ή κατηγοριών εναντίον του κατηγορούμενου για τέτοιο ποινικό αδίκημα ή ποινικά αδικήματα, και το Δικαστήριο αποφασίζει για αυτά ωσάν η κατηγορία αυτή ή οι κατηγορίες αποτελούσαν μέρος του αρχικού κατηγορητηρίου ή του κατηγορητηρίου που καταχωρίστηκε σε Κακούργιοδικείο.

**Γ. Ποια είναι τα δικαιώματά μου κατά τη διάρκεια της δικαστικής παράστασης;**

**Ι. Υποχρεούμαι να παρίσταμαι στο δικαστήριο; Υπό ποιες προϋποθέσεις μπορώ να απουσιάσω από την εκδίκαση δικαστικής υπόθεσης**

Το δικαίωμα παρουσίας του κατηγορουμένου κατά τη δίκη διασφαλίζεται από τις διατάξεις των Άρθρων 12 και 30 του Συντάγματος και από τις πρόνοιες του Άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ο κατηγορούμενος έχει και υποχρέωση να παρίσταται κατά τη δίκη του εκτός εάν η απουσία του εμπίπτει στις εξαιρέσεις που προβλέπονται στα Άρθρα 45(1) και 63(3) του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155

**Άρθρο 45(1)**

Νοείται ότι Δικαστής ή, σε τέτοιες κατηγορίες ποινικών αδικημάτων όπως ο πρόεδρος του Επαρχιακού Δικαστηρίου δύναται να ορίσει με γενική διαταγή, Πρωτοκολλητής, δύναται με ειδική διαταγή στην κλήση να απαλλάξει τον κατηγορούμενο από την υποχρέωση να παραστεί αυτοπροσώπως, και (α) να επιτρέψει σε αυτόν να εμφανιστεί και απαντήσει στην κατηγορία με δικηγόρο οπότε στην περίπτωση αυτή ο κατηγορούμενος δύναται να εμφανιστεί και απαντήσει με αυτό τον τρόπο:

Νοείται ότι, όταν ο κατηγορούμενος κατηγορείται μόνο υπό την ιδιότητα του διευθυντή ή του γραμματέα της εταιρείας και δεν κατηγορείται ο ίδιος προσωπικά για οποιοδήποτε αδίκημα, δεν υποχρεούται να παρίσταται αυτοπροσώπως στο Δικαστήριο είτε για να απαντήσει στην κατηγορία είτε σε οποιοδήποτε άλλο στάδιο της υπόθεσης, με εξαίρεση το στάδιο της ακρόασης της υπόθεσης, αλλά δικαιούται να εκπροσωπείται από συνήγορο

(β) να επιτρέψει σε αυτόν, αν αυτός επιθυμεί να ομολογήσει ενοχή, να αποστείλει στο Δικαστήριο την απάντηση αυτή κανονικά βεβαιωμένη και σφραγισμένη από πρωτοκολλητή ή Λοχία ή Αξιωματικό ή Ανώτερο Αξιωματικό της Αστυνομίας, δυνάμει του περί Αστυνομίας Νόμου ή πιστοποιούντα υπάλληλο δυνάμει του περί Πιστοποιούντων Υπαλλήλων Νόμου ή από δικηγόρο δυνάμει του περί Δικηγόρων Νόμου ο οποίος χρησιμοποιεί για το σκοπό αυτό την προσωπική του σφραγίδα στην οποία φαίνεται καθαρά το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνσή του, ή από κλήση αναφορικά με την οποία δίνεται η απάντηση, οπότε στην περίπτωση αυτή η απάντηση θεωρείται ως ομολογία ενοχής για τους σκοπούς της διαδικασίας

**63.**-(1) Ο κατηγορούμενος δικαιούται να είναι παρών στο Δικαστήριο καθόλη τη διάρκεια της δίκης εφόσον συμπεριφέρεται ευπρεπώς.

(2) Αν ο κατηγορούμενος δεν συμπεριφέρεται ευπρεπώς, το Δικαστήριο δύναται, κατά τη διακριτική του εξουσία, να διατάξει όπως ο κατηγορούμενος μεταφερθεί και παραμείνει υπό κράτηση και να συνεχίσει τη δίκη στην απουσία του προβαίνοντας σε τέτοιες διευθετήσεις οι οποίες κατά την κρίση του φαίνονται επαρκείς για την ενημέρωση του κατηγορούμενου για όσα ανταλλάχθηκαν κατά τη δίκη και για την προετοιμασία της υπεράσπισής του.

(3) Το Δικαστήριο δύναται, αν θεωρεί αυτό κατάλληλο, να επιτρέψει στον κατηγορούμενο να παραμείνει εκτός του Δικαστηρίου καθόλη τη διάρκεια ή μέρος της δίκης, με τέτοιους όρους ως αυτό ήθελε θεωρήσει σκόπιμο.

Η νομολογία έχει αναγνωρίσει ότι η δίκη μπορεί να διεξαχθεί στην απουσία των κατηγορουμένων εάν εξυπηρετείται το συμφέρον της δικαιοσύνης.

**ii. Τι δικαιώματα έχω όσον αφορά την πρόσβαση σε διερμηνέα και μεταφρασμένα έγγραφα;**

Το δικαίωμα σε διερμηνεία διασφαλίζεται τόσο από το Σύνταγμα όσο και με τον περί του Δικαιώματος σε Διερμηνεία και Μετάφραση κατά την Ποινική Διαδικασία Νόμος του 2014 (18(I)/2014). Περαιτέρω, δικαίωμα σε διερμηνεία παρέχεται από τα άρθρα 65 του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, ΚΕΦ155, Το άρθρο 12. 5 (α) και (ε) του συντάγματος προβλέπει

Πας κατηγορούμενος δι' αδίκημα τι έχει τα ακόλουθα Κατ' ελάχιστον όρον δικαιώματα:

(α) να πληροφορηθεί εις καταληπτήν υπ' αυτού γλώσσαν αμέσως και λεπτομερώς την φύσιν και τους λόγους της εις αυτόν αποδιδομένης κατηγορίας

(ε) να έχη δωρεάν συμπάρστασιν διερμηνέως, Εφ' όσον δεν δύναται να κατανοήση ή να ομιλή την εν τω δικαστηρίω χρησιμοποιουμένην γλώσσαν.

Το δε άρθρο 30 (3) του Συντάγματος προνοεί ότι, έκαστος έχει δικαίωμα να έχει δωρεάν συμπάρστασιν διερμηνέως, εφ' όσον δεν δύναται να κατανοή ή ομιλή την εν τω δικαστηρίω χρησιμοποιουμένην γλώσσαν.

Ο Περί Δικαιώματος σε Διερμηνεία και Μετάφραση κατά την Ποινική Διαδικασία Νόμος του 2014 (18(I)/2014) προνοεί

**Δικαίωμα σε Διερμηνεία**

**4.**-(1) Η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή παρέχει διερμηνεία, χωρίς καθυστέρηση, σε ύποπτο ή κατηγορούμενο που δεν ομιλεί ή/και δεν κατανοεί τη γλώσσα στην οποία διεξάγεται η ποινική διαδικασία, κατά τη διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας ενώπιον ανακριτικών ή/και δικαστικών αρχών, περιλαμβανομένων των αστυνομικών ανακρίσεων, όλων των ακροαματικών διαδικασιών ενώπιον δικαστηρίου και των τυχόν αναγκάων ενδιάμεσων ακροάσεων.

(2) Η αρμόδια δικαστική αρχή εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, κατά το άρθρο 11 του περί Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης και των Διαδικασιών Παράδοσης Εκζητούμενων Μεταξύ των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης Νόμου, παρέχει διερμηνεία χωρίς καθυστέρηση, σε εκζητούμενο ο οποίος δεν ομιλεί ή/και δεν κατανοεί τη γλώσσα στην οποία διεξάγεται η εν λόγω διαδικασία.

(3) Εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της διεξαγωγής δίκαιης δίκης, η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή παρέχει διερμηνεία για την επικοινωνία μεταξύ αφενός του υπόπτου, κατηγορουμένου ή/και εκζητούμενου και αφετέρου του δικηγόρου του, όταν αυτή σχετίζεται άμεσα με ανακρίσεις ή/και ακροάσεις στη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας ή/και της εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ή/και με την άσκηση έφεσης ή/και με την υποβολή άλλων οικονομικών αιτημάτων, περιλαμβανομένου του αιτήματος για εγγυοδοσία.

(4) Η διερμηνεία που προβλέπεται στο παρόν άρθρο -

(α) παρέχεται στη μητρική γλώσσα του υπόπτου, του κατηγορούμενου ή του εκζητούμενου ή σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα αυτός ομιλεί ή/και καταλαβαίνει, και

(β) περιλαμβάνει προσήκουσα συνδρομή, όπως τη χρήση της νοηματικής γλώσσας, αναφορικά με ύποπτο, κατηγορούμενο ή εκζητούμενο, με πρόβλημα ακοής ή/και ομιλίας.

(5) Η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή εξακριβώνει, με οποιοδήποτε τρόπο κρίνει σκόπιμο, κατά πόσο ο ύποπτος, ο κατηγορούμενος ή ο εκζητούμενος ομιλεί και κατανοεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας ή της διαδικασίας εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και κατά πόσο το εν λόγω πρόσωπο χρειάζεται τη συνδρομή διερμηνείας.

(6) Η διερμηνεία που προβλέπεται στο παρόν άρθρο έχει επαρκή ποιότητα ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, ιδίως διασφαλίζοντας ότι ο ύποπτος, ο κατηγορούμενος ή ο εκζητούμενος αντιλαμβάνεται την υπόθεση εναντίον του ούτως ώστε να είναι σε θέση να ασκήσει το δικαίωμα υπεράσπισής του. Προς το σκοπό αυτό, η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στις ιδιομορφίες της επικοινωνίας με συνδρομή διερμηνείας.

(7) Όταν παρίσταται ανάγκη, η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή δύναται να παρέχει διερμηνεία μέσω χρήσης τεχνολογίας επικοινωνιών, όπως της τηλεδιάσκεψης, του τηλεφώνου ή/και του διαδικτύου, εκτός αν η προσωπική παρουσία του διερμηνέα είναι απαραίτητη για διασφάλιση της διεξαγωγής δίκαιης δίκης.

(8) Για σκοπούς καλύτερης εφαρμογής των διατάξεων του εδαφίου (5), δύναται να καθοριστούν με κανονισμούς η διαδικασία ή ο μηχανισμός για την εξακρίβωση του κατά πόσο ο ύποπτος, ο κατηγορούμενος ή ο εκζητούμενος ομιλεί και κατανοεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας ή της διαδικασίας εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

#### **Δικαίωμα μετάφρασης**

5.-(1) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος είναι σε θέση να ασκήσει το δικαίωμα υπεράσπισής του και προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή παρέχει, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, στον ύποπτο ή στον κατηγορούμενο που δεν κατανοεί τη γλώσσα της σχετικής ποινικής διαδικασίας, γραπτή μετάφραση όλων των εγγράφων που είναι ουσιώδη.

(2) Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου, τα ουσιώδη έγγραφα περιλαμβάνουν -

(α) σε κάθε περίπτωση, το ένταλμα σύλληψης ή/και κράτησης, το κατηγορητήριο και οποιαδήποτε δικαστική απόφαση και διάταγμα εντός της διαδικασίας, και

(β) οποιοδήποτε άλλο έγγραφο το οποίο κρίνεται ως ουσιώδες από την κατά περίπτωση αρμόδια αρχή είτε αυτεπαγγέλτως είτε μετά από αιτιολογημένο αίτημα του υπόπτου ή κατηγορούμενου ή του δικηγόρου του υπόπτου ή κατηγορούμενου.

(3) Οι αρμόδιες αρχές δεν υποχρεούνται να παρέχουν μετάφραση χωρίων ουσιωδών εγγράφων τα οποία δεν συμβάλλουν στην κατανόηση, εκ μέρους του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, της εναντίον του υπόθεσης.

(4) Προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, κατά τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή παρέχει, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, στον εκζητούμενο που δεν κατανοεί τη γλώσσα στην οποία συντάχθηκε το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης ή στην οποία μεταφράστηκε από το κράτος μέλος που το εξέδωσε, γραπτή μετάφραση του εν λόγω εγγράφου.

(5) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις των εδαφίων (1), (2) και (4), η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή δύναται να παρέχει, αντί γραπτής μετάφρασης, προφορική μετάφραση ή/και προφορική σύνοψη ουσιωδών εγγράφων, υπό τον όρο ότι αυτή η προφορική μετάφραση ή/και προφορική σύνοψη δεν επηρεάζει τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

(6) Ο ύποπτος, ο κατηγορούμενος ή ο εκζητούμενος δικαιούται να παραιτηθεί από τη γραπτή ή/και προφορική μετάφραση ή/και προφορική σύνοψη, που προβλέπεται στο παρόν άρθρο, εφόσον η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή ικανοποιείται ότι -

(α) το εν λόγω πρόσωπο έχει προηγουμένως συμβουλευτεί δικηγόρο ή/και έχει με άλλο τρόπο λάβει πλήρη γνώση των συνεπειών τέτοιας παραίτησης, και

(β) η παραίτηση είναι αναμφισβήτητη και οικειοθελής.

(7) Η κατά το παρόν άρθρο γραπτή ή/και προφορική μετάφραση ή/και προφορική σύνοψη παρέχεται στη μητρική γλώσσα του υπόπτου, του κατηγορουμένου ή του εκζητούμενου ή σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα αυτός ομιλεί ή/και καταλαβαίνει.

(8) Η κατά το παρόν άρθρο παρεχόμενη γραπτή ή/και προφορική μετάφραση ή/και προφορική σύνοψη έχει επαρκή ποιότητα ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, ιδίως διασφαλίζοντας ότι ο ύποπτος, ο κατηγορούμενος ή ο εκζητούμενος γνωρίζει την εναντίον του υπόθεση και είναι σε θέση να ασκήσει το δικαίωμα υπεράσπισής του.

Το Άρθρ 65- (1) του Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155 προβλέπει ότι

Όταν μαρτυρία δίνεται σε γλώσσα μη κατανοητή από τον κατηγορούμενο και αυτός είναι παρών, αυτή διερμηνεύεται σε αυτόν σε δημόσια συνεδρίαση του Δικαστηρίου σε γλώσσα κατανοητή από αυτόν:

Νοείται ότι όταν αυτός υπερασπίζεται από δικηγόρο η διερμηνεία δύναται, με τη συναίνεση του δικηγόρου και την έγκριση του Δικαστηρίου, να παραλειφθεί.

(2) Όταν καταθέτονται έγγραφα για σκοπούς τυπικής απόδειξης, επαφίεται στη διακριτική εξουσία του Δικαστηρίου η διερμηνεία τόσο μέρους αυτών όπως φαίνεται αναγκαίο.

#### **iii. Δικαιούμαι να έχω δικηγόρο;**

Σύμφωνα με το άρθρο 12<sup>ο</sup> του Συντάγματος

Πας κατηγορούμενος δι' αδίκημα τι έχει τα ακόλουθα Κατ' ελάχιστον όρον δικαιώματα:

(γ) να υπερασπίζη εαυτόν αυτοπροσώπως ή διά συνηγόρου της εκλογής αυτού ή, εφ' όσον δεν έχει επαρκή προς αμοιβήν του συνηγόρου μέσα, να παρέχεται εις αυτόν δωρεάν νομική αρωγή, όταν τούτο επιβάλλη το συμφέρον της δικαιοσύνης

Το άρθρο 30 (3) του Συντάγματος προβλέπει επίσης ότι:

Έκαστος έχει το δικαίωμα:

(δ) να έχη συνήγορον της ιδίας αυτού εκλογής και να έχη δωρεάν νομικήν αρωγήν, οσάκις το συμφέρον της δικαιοσύνης απαιτή τούτο και όπως ο νόμος ορίζει.

Επίσης σύμφωνα με τον περί Νομικής Αρωγής Νόμος, Ν. 165(Ι)/2002, εφόσον ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις που θέτει, κατά την ακροαματική διαδικασία ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να έχει δικηγόρο της δικής του επιλογής και δωρεάν νομική αρωγή.

#### **iv. Ποια άλλα δικονομικά δικαιώματα μου θα πρέπει να γνωρίζω; (πχ εμφάνιση υπόπτων ενώπιον του δικαστηρίου)**

**Εμφάνιση κατηγορούμενου ενώπιον Δικαστηρίου**



Αν σε συνοπτική δίκη κατηγορούμενος, ο οποίος παραλείπει να εμφανιστεί στον ορισμένο χρόνο για εμφάνιση, κατόπι απόδειξης επίδοσης σε αυτόν κλητηρίου εντάλματος, το Δικαστήριο δύναται να προχωρήσει στην ακρόαση της υπόθεσης και να αποφασίσει στην απουσία του ή, αν θεωρεί σκόπιμο να αναβάλει την υπόθεση και να εκδώσει ένταλμα για τη σύλληψή του.

Νοείται ότι Δικαστής ή, σε τέτοιες κατηγορίες ποινικών αδικημάτων όπως ο πρόεδρος του Επαρχιακού Δικαστηρίου δύναται να ορίσει με γενική διαταγή, Πρωτοκολλητής, δύναται με ειδική διαταγή στην κλήση να απαλλάξει τον κατηγορούμενο από την υποχρέωση να παραστεί αυτοπροσώπως, και (α) να επιτρέψει σε αυτόν να εμφανιστεί και απαντήσει στην κατηγορία με δικηγόρο οπότε στην περίπτωση αυτή ο κατηγορούμενος δύναται να εμφανιστεί και απαντήσει με αυτό τον τρόπο

(β) να επιτρέψει σε αυτόν, αν αυτός επιθυμεί να ομολογήσει ενοχή, να αποστείλει στο Δικαστήριο την απάντηση αυτή κανονικά βεβαιωμένη και σφραγισμένη από πρωτοκολλητή ή Λοχία ή Αξιωματικό ή Ανώτερο Αξιωματικό της Αστυνομίας, δυνάμει του περί Αστυνομίας Νόμου ή πιστοποιούντα υπάλληλο δυνάμει του περί Πιστοποιούντων Υπαλλήλων Νόμου ή από δικηγόρο δυνάμει του περί Δικηγόρων Νόμου ο οποίος χρησιμοποιεί για το σκοπό αυτό την προσωπική του σφραγίδα στην οποία φαίνεται καθαρά το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνσή του, ή από κοινοτάρχη, μαζί με την κλήση αναφορικά με την οποία δίνεται η απάντηση, οπότε στην περίπτωση αυτή η απάντηση θεωρείται ως ομολογία ενοχής για τους σκοπούς της διαδικασίας

Νοείται ότι, όταν ο κατηγορούμενος κατηγορείται μόνο υπό την ιδιότητα του διευθυντή ή του γραμματέα της εταιρείας και δεν κατηγορείται ο ίδιος προσωπικά για οποιοδήποτε αδίκημα, δεν υποχρεούται να παρίσταται αυτοπροσώπως στο Δικαστήριο είτε για να απαντήσει στην κατηγορία είτε σε οποιοδήποτε άλλο στάδιο της υπόθεσης, με εξαίρεση το στάδιο της ακρόασης της υπόθεσης, αλλά δικαιούται να εκπροσωπείται από συνήγορο.

#### **Απάντηση στο Κατηγορητήριο**

Όταν ο κατηγορούμενος κληθεί να απαντήσει, αυτός δύναται να ομολογήσει ή όχι ενοχή ή να κάμει οποιαδήποτε ειδική απολογία και η απάντησή του καταχωρείται από το Δικαστήριο.

Η ειδική απολογία περιλαμβάνει τις πιο κάτω δηλώσεις:

(α) ότι το Δικαστήριο ενώπιον του οποίου αυτός καλείται να απαντήσει δεν έχει δικαιοδοσία και ότι άλλο Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία σε σχέση με αυτόν ή για το ποινικό αδίκημα για το οποίο αυτός κατηγορείται, και, αν ο ισχυρισμός γίνει αποδεκτός, το Δικαστήριο παραπέμπει την υπόθεση για να εκδικαστεί ενώπιον του Δικαστηρίου της Δημοκρατίας το οποίο έχει δικαιοδοσία για τον υπαίτιο ή για το ποινικό αδίκημα

(β) ότι έχει προηγουμένως καταδικαστεί ή αθωωθεί ανάλογα με την περίπτωση, βάσει των ιδίων γεγονότων για το ίδιο ποινικό αδίκημα

(γ) ότι έτυχε χάριτος για το ποινικό του αδίκημα

Αν το Δικαστήριο αποφασίσει ότι τα γεγονότα που ισχυρίζεται ο κατηγορούμενος δεν αποδεικνύουν τον ισχυρισμό, ή ότι ο ισχυρισμός είναι πράγματι ψευδής, ο κατηγορούμενος υποχρεώνεται να απαντήσει στο κατηγορητήριο.

Αν ο κατηγορούμενος ομολογήσει ενοχή και το Δικαστήριο είναι ικανοποιημένο ότι αυτός αντιλήφθηκε το χαρακτήρα της απάντησής του, αυτό προχωρεί ωσάν ο κατηγορούμενος να είχε καταδικαστεί με απόφαση του Δικαστηρίου.

Αν ο κατηγορούμενος δεν ομολογεί ενοχή, το Δικαστήριο προχωρεί στην ακροαματική διαδικασία της υπόθεσης. Αν ο κατηγορούμενος αρνείται, ή δεν απαντά αμέσως ή λόγω σωματικής αναπηρίας είναι ανίκανος να απαντήσει, το Δικαστήριο προχωρεί με τον ίδιο τρόπο ωσάν αυτός δεν ομολόγησε ενοχή.

#### **Δ. Ενδεχόμενες ποινές**

Το Επαρχιακό Δικαστήριο εκδικάζει συνοπτικά αδικήματα που τιμωρούνται στο νόμο με ποινή φυλάκισης μη υπερβαίνουσα τα 5 έτη ή πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τα 85. 000 ευρώ ή και τα δυο μαζί.

Το Κακουργιοδικείο εκδικάζει ποινικά αδικήματα που επισύρουν ποινές φυλάκισης πέραν των 5 ετών.

Τελευταία επικαιροποίηση: 24/11/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

#### **Τα δικαιώματά μου μετά τη δίκη**

##### **A. Έχω δικαίωμα να εφεσιβάλω την απόφαση του δικαστηρίου;**

Πρόσωπο που βρέθηκε ένοχο από το Κακουργιοδικείο ή το Επαρχιακό Δικαστήριο και καταδικάστηκε σε οποιαδήποτε περίοδο φυλάκισης ή σε χρηματική ποινή δύναται να ασκήσει έφεση ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου κατά της καταδίκης του ή της ποινής.

##### **Β. Ποιες είναι οι εναλλακτικές μου επιλογές για άσκηση προσφυγής;**

Δεν υπάρχει δικαίωμα άσκησης αγωγής εναντίον της καταδικαστικής απόφασης του Δικαστηρίου.

##### **Γ. Ποιες είναι οι συνέπειες σε περίπτωση καταδίκης;**

###### **i. Ποινικό μητρώο**

Η ποινή που επιβάλλει το Δικαστήριο καταχωρείται από την Αστυνομία σε Αρχείο το οποίο ονομάζεται Αρχείο Προηγούμενων Καταδικών. Η αποκατάσταση των ποινών διενεργείται σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Αποκαταστάσεως Καταδικασθέντων Νόμου, Ν. 70/1981. Η ποινή της διά βίου φυλάκισης ή φυλάκισης πέραν των 2 ετών δεν αποκαθίσταται.

###### **ii. Εκτέλεση της ποινής, μεταφορά κρατουμένων, αναστολή εκτέλεσης της ποινής και εναλλακτικές κυρώσεις**

Η έκπση ποινής φυλάκισης αρχίζει από την ημέρα κατά την οποία αυτή διαβάζεται, η περίοδος όμως αυτή, εκτός αν το Δικαστήριο διατάξει άλλως, μειώνεται κατά το χρονικό διάστημα κατά το οποίο αυτός που καταδικάστηκε τελούσε δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού σε προφυλάκιση.

Το Δικαστήριο διατάσσει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής φυλάκισης, που δεν υπερβαίνει τα τρία έτη, αν αυτό δικαιολογείται από το σύνολο των περιστάσεων της υπόθεσης και τα προσωπικά περιστατικά του κατηγορουμένου.

Το Δικαστήριο που εκδίδει διάταγμα αναστολής της εκτέλεσης ποινής φυλάκισης δύναται να εκδώσει διάταγμα επιτήρησης διά του οποίου θέτει τον καταδικασθέντα υπό την επιτήρηση επιτηρούντος λειτουργού (κηδεμονευτικού λειτουργού) για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει την περίοδο εφαρμογής του διατάγματος (3 έτη).

Τελευταία επικαιροποίηση: 24/11/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.